

TILLØBSSTYKKE. Selv om de store kloakrør leder urensset spildevand fra en nærliggende sodavandsfabrik direkte ud i søen, var der skabt en forestilling om, at vandets høje saltindhold var godt for kroppen. Foto: Boris Mikhailov

Badedag i Tjernobyl-land

Den sovjetiskfødte fotograf Boris Mikhailov opnåede aldrig anerkendelse i Sovjetunionen, men han har for nylig modtaget den prestigefyldte tyske Spectrum fotopris og udstiller i hele Europa. Hans ældre billedserier dokumenterer det kommunistiske regimes forfald – blandt andet 1986-serien 'Saltsøen'.

FOTOGRAFI

JENS MALLING, BERLIN

Glem alt om loungemusik, nyeste bademode og fitnesscenterkroppe, når fotografen Boris Mikhailov inviterer på stranden:

Spinkle børn plasker rundt ved siden af røret med spildevand. Kraftige damer med udspilede badedragter troner oppe på en lille mudret forhøjning. Foran fabrikkens skorstene – og mellem stykker af affald – er der store badedage.

I en helt anden verden og tid skød fotografen serien 'Saltsøen'. Her tager han befragteren med og viser, hvordan en sommereftermiddag tilbringes i et Sovjet på vej i opløsning.

»'Saltsøen' viser det perfekte samfund i uperfekte omgivelser«, siger Boris Mi-

khalov med ironisk henvisning til sovjet-tiden.

Den usædvanlige badedag foregår i Ukraine anno 1986. Samme sovjetrepublik og samme år som atomkraftværket Tjernobyl eksploderede.

»Jeg tror ikke, de badende på billederne havde så høje forventninger til tilværelsen«, siger den 73-årige fotograf, der netop har fået tildelt den prestigefyldte tyske Spectrum fotopris og har udstillet sine billeder på Biennalen i Kijev, hovedstaden i netop Ukraine.

Saltsøen

Mikhailov tog billederne i Slovjansk, en by med flere saltsøer i sin nærhed. Hans far arbejdede på den lokale sodavandsfabrik, som ledte urensset spildevand direkte ud i søen.

Tilsyneladende uden at skænke forureningen en tanke bader de lokale i søen, fordi det høje saltindhold skulle være godt for kroppen. Det har gjort den beskidte promenade langs vandet til en slags kursted.

Boris Mikhailovs billeder udgør enestående og fascinerende tidsdokumenter fra de sidste årtier af Sovjets eksistens. Mikhailov bliver ofte kaldt en af de vigtigste fotografer fra den hedengangne union.

»I dag er området, hvor jeg skød 'Saltsøen', endnu mere trist. Fabrikken er lukket, søen er udtørret, og menneskene er væk«, siger Mikhailov, der bevarede blikket for det socialkritiske, efter at det kommunistiske regime brød sammen.

»Da staten faldt fra hinanden, skete det samme for uendelig mange enkeltskæbner. Det var en enestående og dramatisk tid, som måtte dokumenteres. Som fotograf har man et vist ansvar og måske ligefrem en forpligtelse til at fremstille men-

► BLÅ BOG

► BORIS MIKHAILOV

Selvlært fotograf. Født i 1938 i byen Kharkiv i Sovjetunionen, nu Ukraine. Oprindelig uddannet ingeniør. I 1988 var **Museet for Fotokunst** i Odense de første til at vise Boris Mikhailovs arbejde for et vestligt publikum. **I dag** er han blandt de mest kendte og succesfulde fotografer, der allerede arbejdede aktivt i sovjettiden. Boris Mikhailov har blandt andet udstillet på Tate Modern i London og Museum of Modern Art i New York. **Han bor og arbejder** dels i Kharkiv, dels i Berlin.

neskers vilkår sandfærdigt. Også hvis de er ubehagelige eller tragiske. Måske især under sådanne omstændigheder«, siger han.

Tiden efter sammenbruddet vækker stærke modsatrettede følelser i Mikhailov. På den ene side var det en kæmpe kollektiv tragedie, hvor et stort antal indbyggere i de tidligere sovjetrepublikker delte

SLUTSPIL. Tilstrømningen til søen var stor i midten af 1980'erne. I dag er fabrikken lukket, søen udtørret og badegæsterne væk. Foto: Boris Mikhailov

en opfattelse af dyb uretfærdighed og harme over den nye sociale ulighed. Da processen med at omfordele enorme ressourcer til en håndfuld ultrarige mennesker var bragt til ende, var meget ødelagt: »Det var som efter en altødelæggende krig«.

Det at tilværelsen for flertallet, ifølge Mikhailov, ikke blev bedre, men derimod dårligere, fik mange til at længes mod de gode gamle dage, hvor tiden tilsyneladende ikke var *out of joint* – hvor verden ikke var aflave.

kultur@pol.dk